

szám

Mell.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdivásárhely, 1906. Április 1. Vasárnap. XXV. évfolyam 26. szám.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét, illető közlemények, előfizetési és hirdetési pénzek Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendő.

Hirdetmények díja:
4 hasábos petisorsért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyílttér sora 30 fillér.
A hirdetések s nyílt erek díja előre fizetendő.

Az általános választói jog és a községi választások.

Napirendre került elodázhatatlanul az általános választói jog s minden magyar ember, a kinek érzéke van a modern szabadsági követelmények iránt, örömmel kell fogadnia ezt a korszakot alkotó nagy reformot. Azok, a kik a felforgató elemek tulsulyra való jutásától félnek, fordítsák tekintetüket Német- és Franciaország felé, ahol az általános választói jog alapján tartják fenn s fejlesztik a tradicionális történelmi Francia- és Németországot. Ne tartsunk a néptől, amely beljebb kerül az alkotmány sáncain, ez a nép soha sen volt veszedelmes, különösen nálunk, ahol békés s hazáját szerető s csak rendkívüli súlyos események hozzák ki a sodrából. Öleljük örömmel keblünkre jogtalan testvéreinket, üljünk s tanácskozzunk velük a zöld asztalnál, mert hiszen Petőfi is megírta már, hogy haza csak ott van, hol jog is van. Ezzel a reformmal egyszeribe a legműveltebb kulturálmok sorába emelkednénk s kezdetét veszi egy általános békés fejlődés, következik a törvényhozásnak szociális alkotásokkal teljes új korszaka. Ismételjük, nem lehet immáron semmi szín alatt sem kitérni az általános választói jog megalkotása elől, ez a követelés benne van a levegőben, ez az ár feltartóztatlanul rohan előre s rombolva, zugva tör keresztül minden akadályon.

Ránk vidékiekre azonban nemcsak az általános képviselőválasztások szempontjából fontos ez a reform, hanem a községi és törvényhatósági választások szempontjából is. Természetes, hogy a reform, nem szorítkozhatik egyes-egyedül az általános választásokra, hanem felöleli a törvényhatósági és községi választások teljes kompletumát is. Mert ha nem úgy történnék, akkor a törvényreform egyoldalú lenne s lehetetlen állapotokat teremtené. A községi és törvényhatósági választásokon az általános szavazati jognak éppen úgy érvényesülnie kell, mint az általános választásokon minden vonalon tökéletesen létesítendő a népjog.

Természetes az is, hogy a községi és törvényhatósági választási törvény meg-

alkotása komplikáltabb munka, mint a képviselőválasztási törvény. Mert minden megyében, sőt városban és faluban mások és mások a viszonyok, melyekkel számolni kell minden reformnak, mivel ellenkező esetben kínos, káros, visszás helyzetek keletkezhetnek.

Ezért szükséges, hogy a megyék, városok és községek is hallatnák a maguk véleményét az általános választási jog megalkotása dolgában, szükséges, hogy a reform megteremtése körül az ők akaratuk és kívánságuk is érvényre jusson. A vidék nélkül e vidéknek való törvényt megcsinálni nem lehet és nem szabad.

Kívánjuk tehát, hogy a midőn az általános választási jog törvényének keresztülvitelét megcsinálják, bennünket is meghallgassanak s figyelemmel legyenek a helyi viszonyokra, helyi igényekre. Mert elvégre mi vagyunk az országot fentartó nép, nélkülünk a mi sorsunkról határozni nem lehet. Az általános választói jog belevág minden magánember jogkörébe is, az ilyent tehát nem lehet Hübele Balázs módjára hebehurgyán s tisztán külföldi mintára összeütni. Nekünk minden ízében magyar választói reform kell.

A válság.

Nem lesz választás.

Budapest, március 29. A mai kihallgatás alatt — mint a Neuos Wiener Tagblatt legközelebbi száma jelenti — a kabinet valamennyi tagja szóhoz jutott, úgy, hogy minden egyes miniszternek alkalma volt a fölmerült kérdéssel szemben való állásfoglalását részletesen előadni. Az összes miniszterek fölfogása megegyezett abban, hogy ez idő szerint még nem opportunus az új választásokra áttérni. Mert bár tény az, hogy az országban nyugalom van, de tartani kell attól, hogy a választások kiírása esetén az újabb agitációk következtében a mostani csend helyébe ismét aggasztó izgalmak lépnek. Ebben a tekintetben tehát megegyeztek a fölfogások. Az utolsó és döntő szót az uralkodó a kihallgatás alkalmával még nem mondotta ki, hanem fentartotta magának az elhatározást. A magyar kormányhoz közelálló körökben azonban határozottan az a benyomás, hogy a király a minisztérium fölfogását jóvá fogja hagyni.

Fejérváry Géza báró miniszterelnök és Lányi Bertalan igazságügyminiszter a király rendelkezésére maradtak Bécsben, a miből az következik, hogy a király döntése igen közeli időben, sőt talán már a

hoznapi nap folyamán megtörténik. A magyar hivatalos lap alkalmasságát már a legközelebbi időben hozni fogja a megfelelő közléseket. Természetesen a körül is forgott a kérdés, hogy ennek a közlésnek a hivatalos lapban minő formája legyen, és pedig abban a föltevésben, hogy az uralkodó magáévá teszi a választások ki nem írásának álláspontját. Ebben a tekintetben bizonyosra vehető, hogy a kormány újabb legfelső kézirat kibocsátását tanácsolta, a mely Fejérváry Géza báró miniszterelnökhöz intézve, megjelöli azokat az okokat, a melyekből kifolyólag a korona viselője tanácsosnak tartja megadni a szentesítést a teljes minisztérium azon javaslatának, hogy az új választások ne irattassanak ki.

Itt-ott úgy mondják, hogy a kormány azon is fáradozik, hogy elhatározásának interpretáció útján valamelyes jogi alapot konstruáljon, a mi aztán a legfelsőbb kéziratban is kifejezésre jusson. Vajjon megfelelő-e ez a valóságnak, nem tudjuk. Tény az, hogy Lányi igazságügyminiszternek Bécsben való maradását azzal magyarázzák, hogy ő lesz hivatva a legfelsőbb kézirat esetleges konstrukciójának a formát megadni.

A Neue Freie Presse pedig — mint Bécsből telefonozták — ezeket jelenti:

A magyar minisztertanácsról kiadott kommuniké a következőket mondja: Ó felsőge az összes miniszterek meghallgatása után a döntést magának fentartotta. Tény az, hogy formális döntés a mai minisztertanácson még nem történt, mindazonáltal beavatott körökben azt mondják, hogy a legesélyesebb kétség sem forog fenn az iránt, hogy a döntés már tényleg megtörtént. Április 11-éig nem írják ki a választásokat és a magyar miniszterelnök a legközelebbi időben, valószínűleg már holnap ki hallgatása alkalmával megkapja a formális felhatalmazást azokra az intézkedésekre, a melyek a választások kiírásának elmaradása következtében szükségesekké válnak. Azok az okok, a melyek a koronát arra késztették, hogy a minisztertanács javaslatát elfogadjja, különféle természetűek. A magyar kormány mindenekelőtt arra a körülményre támaszkodik, hogy a közigazgatási szervezet Magyarországon még mindig nem működik úgy, hogy a választások nyugodt és rendes lefolyása biztosítva volna. Ez az indok lesz valószínűleg kiinduló pontja az elhatározás jogi megokolásának is, a melylyel a kormány a választások elmaradását iparkodni fog igazolni. A választások kiírása ellen a jogaikon kívül egész sereg politikai indok is szól. Az országfelelosztása oly akciónak kiindulási pontja volt, a melynek az volt a célja, hogy Magyarország közvéleményét eltérítsék a koalíciótól oly módon, hogy a korona prerogatívája érintetlen maradjon.

Ezeknek a követelményeknek kell előbb megfelelni és ugyanebből az okból az új választásoknak nem volna meg az eredménye, hogy az új parlament hangvétel lényegesen különböznék az előzőtől. Ennek folytatása pedig hosszú sora volna a felosztásoknak és az újból való választásoknak, a mi pedig csak az izgatottságot fokozná az országban.

Univ. Med. Dr. bázedi Kenyeres Arthur, orvos
legfőbb Gyógy-Sósórszész készítménye
Kenyeres Károly
Cognac-, rum- és liqueur-gyárából
BRASSÓ.

A számos orvosi tekintély elismerő nyilatkozata közül, melyek eredetije gyári irodánkban bármikor betekinthető hazánk egyik legnagyobb tudosának, ez előtt a kolozsvári, most a budapesti egyetem orvosi karának nyilván. tanára Dr. szepesszombati Genersich Antal, m. kir. udv. tanácsos ó méltóságának nyilatkozata így szól: „Budapest, 1905. június havában. Az Ön sósórszészét, diphtheritikus hűdés és izomcsúszeseteknél a legjobb eredménnyel alkalmaztam és meggyőződtam arról, hogy mindazon bete-ségeknél sikeresen használható, melyeknél eddig a Brázy-sósórszészét szoktuk igénybe venni. Kapható minden jobb kereskedésben, gyógyszerházban, raktárakban valamint a gyárban is, kis és nagy palackokban az ismert verseny-árakon. Minden palack orvosi használati utasítással van ellátva.
Ezen valódi orvosi Gyógy-Sósórszész utasításaitól a t. c. fogyasztók saját érdekében óvatnak.
Cimkék és palackok törvényesen védve!

Ifj. Jancsó Mózes f. szerkesztő

Választási reform, adó és ujonc

Budapest, március 29. A magyar minisztérium legközelebbi akciójáról a Neues Wiener Tagblatt egy alkalmi tudósítója egy magyar államférfiival beszélgetést folytatott, a ki többek között a következőket mondotta:

— A nyilvánosság előtt sokat beszéltek a Kristóffy-féle választási reform oktrojálásáról; erről azonban soha sem volt szó és a jövőben sem lesz. A minisztérium természetesen nincs abban a helyzetben, hogy hosszabb lejárati tervekkel foglalkozhassék és az ország sorsát hosszú időre biztosítsa. Gondoskodásának a legközelebbi jövőre az ország legnékülözhetlenebb állami szükségleteinek fedezésére, első sorban az adó és az ujoncozás kérdésének megoldására kell szorítkoznia. E kérdések megoldása is, a dolgok jelen állását tekintve, nem most, hanem csak később, esetleg csak ősszel fog kezdeményeztetni.

Még valami a cselédügyről.

(Folytatás.)

Más vasárnap már 10 legény volt; a harmadik vasárnap 18; sőt akkor már megkértek, hogy olvassék a munkás napok estjén is ők szívesen eljönnek. Mivel téli idő volt, szívesen vállalkoztam az olvasásra. A terv ügyesen bevált. Azután már tanítottam néhány énekre is, majd megjelent a plébános is, ki alkalmas erkölcsi és praktikus intelmeket adott nekik, hivatkozott ambíciójukra, férfias gondolkodásukra stb., mi rendkívül jó hatással volt s akarataikat nagyban megerősítette. Majd felszólítottam, hogyha már ennyire vagyunk, alapítsunk egy úgynevezett ifjúsági egyesületet, mire ezer örömmel állottak rá.

Elővettem a miniszter által meghatározott alapszabályokat, megcsináltuk a kört, feltorjesztettük a hatóságokhoz s ma nemcsak hogy virágzó ifjúsági egyesületünk van, hanem ennek révén hitelszövetkezetet is létesítettünk a zsidó boltosok szipolyozása ellen. Ma mindkettő virágzik. Hanem a tagok el is járnak ám a gyűlésre; nem kényszerűségből, hanem vágyakoznak utána.

Mivel látták a gazdák, hogy a cselédek napról-napra javulnak, szívesen engedtek annyi időt, hogy cselédek a gyűlésben megjelenhessenek. Tanultak becsületet, fejlődtek szellemileg, erkölcsiükben

megjavultak, s ma a hajdani cégeset mint a községek közé lehet számítani.

Lám mily egyszerű s mégis alkalmas mód az ilyen. Nem lehetne-e ezt megvalósítani minden községben és kisebb városban? Ha a fiatalok ilyenképen hozzászoknának az egyleti élethez, akkor bátran fellehetne állítani a cselédiskolákat is; lenne látogatója bőven s hihetőleg a haladás is biztosabb lenne, míg ma ha ezeket felállítanák is, a cselédség bizonyosan hidegen fogadná az egészet, meglehetősen hidegen viseltetnék iránta, mint történik ez ott, hol először megcsinálják a tyukboritót és azután nagy nehézséggel fogdosnak belé lakost. Azt azonban megjegyzem, hogy a fent említett terv csak falu és kisebb városokban válik be, hol az elvek könnyebben ellenőrizhetők, mint a nagyobb városokban; s hol továbbá kevés kílátás van a cselédiskolák felállítására; legalább egyelőre.

Városban össze lehetne őket gyűjteni az ifjúsági egyetbe, vagy ha cselédiskolák létesül épen oda.

Talán valaki ellenvehető: ez törvénytelen eljárás. Megengedem, hogy a törvény tiltja a be nem jelentett titkos összejöveteleket, de azt is hozzácsátolom, hogy ez által csak az esetleges büjtogatásnak akarja elejét venni. Itt pedig semmi alattomos terv nincs, tehát az ily összejövetelek korántsem esnek szigorúan ezen törvény alá. De tegyük fel, hogy ezekben a gyűlésekben ilyen is volna. Nem uraghatná-e akkor szét a jegyző v. bíró. Az ily társaság munkálkodása nagyon könnyen szemmel tartható.

Végelemzésben ez az állapot sem tartana sokáig, mert a kezdeményezőnek gondja volna reá hogy mihelyt a törvényes formát életbe lehetne lépíteni, azonnal megtagye a lépéseket. Lássuk még csak mi lenne a cselédársulatok legcélravezetőbb munkaterve?

Az orvos ott metsz, ahol baj van. Ez a felelet. Tehát a cselédgyűlésben is ott kell a munkát kezdeni, ahol a rákfené felütötte fejét. Hogy egyes községekben a cselédség türelhetlen viselkedésének mi az oka, legjobban tudja az illető község fő intézője. S ha a bajt a vezető már felfedezte, tegye a fejét annak gyökerére.

Vannak azonban általános bajok, melyek minden község cselédeinél fellelhetők. Ilyen először is az urhatnáság édes gyermeke: az engedetlenség. Ennek ellen mérge az engedelmségre való tanítás. Meg kell érteni a cseléddel, hogy minden hatalom Istentől van s így az uraké is. Ha tehát ennek elene szegül, Istennek szegül ellen. Az engedelmség minden esetre csak a méltányosság és igazság

határáig kötelező. Mihelyt az ur tilos: polgári, vagy egyházi törvények által tilalmazott dolgot követel: a cseléd felmonhatja az engedelmséget, mert Isten hamisát nem parancsol.

A cselédség második rákfénje a pazarlás. Ez ellen úgy lehet védekezni, hogy a vezető meggyőzi hallgatóit arról, miszerint minden embernek megvan a maga munkaköre, megvannak kötelességei és előnyei. Mik ezek? . . . Aki hivatása körén túl lépik és bele kaszál más fűvébe: helytelenül cselekszik. Egyben azt is lehet számítani, hogy mi pénzét pusztít el a szertelen fényűzés, pazarlás. A rideg szám nagyon jó zuhany.

A vészharang azonban a cselédség erkölcsi épsége: különösen tisztasága fölött kong igazán.

Már fennebb említettem, hogy mennyi veszélyek van kitéve a fiatal férfi cseléd úgy a hamis éregek, mint vele egy szőrűk és saját érzékisége részéről. S vajlon szerencsésebb a nőcseléd helyzete? Ártatlan szívet visz el hazulról, a tisztaság szép liloma termik benne, de az illatos virágot törékeny cserép edényben hordozza. Hamar elpusztul. Megindul ellene a hajsza a férfi cselédek, az erkölestelen nő személyek részéről; vagy tán éppen a házi gazdát, vagy fiut bérel fel az ördög; s még hozzá magának a cselédnek semmi által nem korlátolt érzékiségét is számba kell vennünk.

Ez ellen csak a penitencia tartás és az oltári szentséghez való gyakori járulás mentheti meg a védtelen cselédet. Azért az egyetbe belépő cseléddel meg kell ígertetni, hogy legalább is minden 2 hónapban egyszer a szentségekhez járul. Hiszen csak itt van mód a cselédet figyelmeztetni azon veszélyekre, melyekben forog; drága kincséje, melyet lelkében hordoz; a módra, melylyel a veszélyt ki kerülheti. Csak így nyer a cseléd lelki erő és kitartást a veszéllyel szemben, mert eltekintve a szentségek hatásától már az a gondolat is vissza tartja a cselédet a bűntől, hogy ezt meg kell gyónnom. Ne gondolja senki, hogy ezen erény elvesztése nem von maga után súlyos következményeket. Akinak csak egy kis ember ismerete is van, tapasztalhatta, hogy az erkölestelen ember álmos, tunya, kedvetlen, feledékeny; mi a munkáján is meglátszik.

Ugyancsak ez erény oltalmára oda kell hatni, hogy cselédeink lehetőleg katolikus családokhoz s azok közül is olyanokhoz szegődjenek, hol a veszély kisebb. Kivétel csak a szülők és egyleti vezető beleeegyzésével történjék. Ezzel azt érjük el, hogy a cselédnek könnyebben nyíljon alkalma vallási kötelességeinek teljesítésére.

T Á R G A.

Szentkatolnai Bakk Endre.*)

Egy könnyösepp gördült areomon végig szombatn este, midőn az „Ellenzék”-ből a Bakk Endre halála hírért olvastam. Kínzó fájdalmat éreztem szívemben. Egy olyan munkás, világos gondolkodású, kitűnő hazafit vesztett el benne a magyar nemzet, a milyen fájdalom, kevés van a különben hazafias érzelmű róm. kath. papság körében.

Február 4-én van a vizaknai vesztett csata évfordulója. E csatában Bem oldala mellett tudvalevőleg ott volt Petőfi is. Ezen az évforduló napon Bakk Endre mindég kegyelettel szokott a vizaknai hazafiak élén a hősök emlékének áldozni. És én, míg újságíró voltam, az erről szóló tudósítást, már kéziratban nagy érdeklődéssel olvastam el vagy 15 éven keresztül.

Az idén is eszemben volt, már januárius végén az évforduló közeledt. Vártam a napot. Azonban megújult lázam miatt pár hétig olvasni sem tudtam. Csak februárius közepe felé töprengtem: volt-e, nem volt-e Vizaknao ünnep a hősök emlékére? . . .

Lehet, hogy volt. De utolszor rendezte annak akkori kezdeményezője.

Nagyon szeretném, ha a papság köréből valaki tanulmány tárgyává tenné a jeles főpap életét s azt úgy tudná leírni, hogy a következő nemzedékre buzdító például szolgáljon.

*) Ezt a kedves megemlékezést a kolozsvári „Ellenzék”-ből vesszük át, hogy itthon is olvashassák, mily érdek fia volt meggyénnek az elhunyt férfin.

Lejegyzek itten olyan adalékokat, a mikről talán még az elhunyt iratai között sincs említés téve.

Régen volt. Egy nyálát iratot olvastam al nagy figyelemmel. Ez iratokban a 70-es évek elején, egy fiatal plébános szerepel, mint főtényező.

A plébánia egy kis falucskában van. A falu ki van tolvá, az erdélyi részek legszűlső pontjára Bérce erdők veszik körül minden oldalról. A faluban még a szekér utnak is vége szakad. Itt a világ vége. E kis falu Oláhláposbánya. Alatta mindenütt két napi járó földre oláhság lakik. E kis falvak népe szín magyar. Bányászattól él. A 60–70-es években még jó módban volt. Ma már bérbe adná a kinstár, itt minden bánya művét, ha évente egy korona bért fizetnének s teljesítenék a kis község népe fenntartásával járó kötelességeket. Mert a kis falu nemzeti missziót teljesít. E kis faluban fiatal erélyes plébános szolgálta a magyar kulturát és egyházat a 70-es évek közepe tájáig.

En erről a szolgálatról csak az akkori irások után tudok beszélni.

A plébános egyházának a magyar kinstár volt a kegyura. Feladatát szűken teljesítette. Templom, temető iskola, elhanyagolva.

A papi fizetés esekély. Ám a derék plébános, szerény életmódu ember volt. Aztán hazulról sem volt, elesett, szegény. Jövödelméből tehát nem csak fentartotta magát, hanem még mások, az egyház, iskola sőt még a hívek is érezték annak hatását, hogy kevésből is sokat lehet áldozni, ha az áldozatot a szeretet is pótolja.

Aztán a plébános tudott ám zörgetni. Ezt a zörgetést olvastam az irásokból. Kérnivalója volt minden negyed évben. Hol az egyházra, hol az iskolára, hol a temetőre. A kérés határozott, energi-

kus volt mindig. Fanyalodottan bár, de kénytelen, kelletlen mégis csak teljesítette a szűkmarku „Kegy ur.” Ámde a plébános, folytonos zörgetései miatt nem volt kedvelt ember.

Megkönnyebbülten lélegzeltek fel a patronusi teendőket intézők, midőn a 70-es évek közepén álomáshelyéről Vizaknára tették a papot s csak akkor hűledtek igazán, a mikor bucsufüzetét olvasták a derék lelkipásztornak. E füzetben, részletesen beszámolt azokkal a beruházásokkal, miket szolgálata idején a kinstár az ő zörgetéseire teljesített. Ennek végösszege tizszeren felülmulta a hasonló egyházakra ugyanez idő alatt fordított összegeket.

E lelkes, fiatal plébános Sz. Bakk Endre volt. Valjon az oláhláposbányai működéséről szóló füzet, meg van-e iratai között?

Ez az eredményes küzdés nagyon tanulságos volna, minden fiatal lelkesre nézve.

*

A kiváló lelkipásztor a Ferenc József-rend lovagja volt. Ám de öme jól megérdemelt kitüntetését nem úgy fogta fel, mint a mamelukok. E kitüntetés után annál nagyobb buzgalommal dolgozott az elesett vizaknai hősök neveinek kipuhatolása körül. Arra az esetre mindenki emlékszik, midőn egy fellegszakadás, az 1849. febr. 4-én a sóaknába dobott magyar hősök tetemeit a felszínre hozta. Mily szép munkát végzett ez időben Bakk Endre! Ekkor gyűjtött s a maga adományával is pótolva állította a vizaknai honvéd-emléket a város egy emelkedéses, szép pontjára.

Az ereklye muzeumhoz 1891. elejétől kezdve, gyakran érkeztek tőle gyűjtött emléktárgyak. 1892-ben pedig, mint a Történelmi Lapok szerkesztőjéhez egy vaskos írott füzetjérkezett. Tartalmazta az Ara-

Továbbá rá kell szoktatni a cselédet, hogy minden reggel legalább rövid reggeli imát végezzen mihez csatolja azon erős elhatározását, hogy az nap kerülni fog minden nagyobb bűnt, nevezetesen: hogy erkölcsi tisztaságára vigyázni fog, hogy a rája bizott dologgal igazságosan fog elbánni; őszinte és egyenes lelkű fog lenni; különösen pedig gazdájának, asszonyának, mint Isten helyettesének — készségesen és gyorsan fog engedelmeskedni, felelőssel és rettegéssel . . . nem szemre szolgálnak, mint embereknek kedveskedő, hanem mint Krisztus szolgája, szívből cselekedvén az Isten akaratát. (Efez. 6. 5—6.) Ha pedig gazdája valami gonoszra is parancsolna, a parancsot csak azután teljesíti, ha gazdáját szeretetteljes felvilágosítás után sem tudja szándékától eltéríteni, s ha az engedelmisség megtagadásából magának nagy anyagi kárt okozna.

A hol a veszély közeli, ott arra is kell a cselédet figyelmeztetni, hogy óvakodjék mindenféle titkos ismeretségtől, bűnös viszony kötésétől.

E mellett tanítani kell őket arra is, hogy hogyan kell a vagyont okosan szerezni, hogyan kell azt gyümölcsözően kezelni; hogyan kell a hivatásbeli kötelezettségeket (legyen az földművelés, vagy házi körüli dolog stb.) lehetőleg kevés fáradtsággal, minél jobban elvégezni; hogyan lehet a munka tenyésztést lehetőleg minél jövedelmezőbbé tenni stb. Egy kis politikai és újság hír is elcsuszónk, különösen a főfi cselédeknek. Jó volna ez már csalogatás szempontjából is.

Ezek volnának az eszközök nagyjában, melyekkel az eldurvult terméketlen anyagot meg lehetne munkálni, s a cselédség régi erkölcsiességét vissza lehetne állítani. Vajha tehetősebb emberek vennék ez ügyet ke-ükbe s résztint az egyesek, részint édes hazánk javára ez osztályt is megmenterék az elpusztulástól. Megköszönök munkáját mi egyesek s meg a magyar baba. Tehát Isten nevében előre!

NAPI HIREK.

— **A honvédség köréből.** Kiss Mózes 1. osztályú honvéd százados a brassói m. kir. 24. ik honvéd gyalogezred állományából áthelyeztetett Versecére a népfelkelő járás parancsnokává.

— **Jelentkezés érettségi vizsgálatra.** A kézdivásárhely-kantari róm. kath. főgimn. igazgatósága e helyen is figyelmezteti az érdekelteket, hogy az új „Érettségi Vizsgálati Utasítás” 4. §-a értelmében az 1905—1906. iskolai év végén tartandó érettségi

vizsgálatra ápril. 15-éig kell az igazgatóságnál jelentkezni a szükséges okmányokkal (keresztlevél, összes középiskolai tanulmányokról nyert osztálybizonyítványok), mely alkalommal rendes tanuló 20 korona, magántanuló 40 korona vizsgalati díjat fizet a bélyegilletéken (1 korona) felül. Kézdivásárhely, 1906. március hó. Az igazgatóság.

— **Halálozás.** Özv. Bakk Ádámé sz. K. Bogdán Zsuzsanna, szentkatolnai földbirtokos, élete 88-ik évében rövid szenvedés után meghalt. Földi részeit múlt kedden d. u. helyezték Szentkatolnán a családi sírboltban örök nyugalomra.

— **Új kántor.** A kézdivásárhely-kantari r. kath. hitközség kántorává Ördög Gyula, orsói segéd-kántort nevezte ki Gf. Maláth G. Károly püspök.

— **Vigyázatlanság.** Könnyen vezetessé válhatott volna Gál Albert vigyázatlansága. Ugyanis Hilib községből jelentik, hogy ott f. hó 21-én Gál Albert „Vendi”-féle fegyverőt tisztogatta, a benne volt töltést azonban elfeledte kivenni. A fegyver elszült és Gál nejét szül. Antal Marit és 2½ éves Béla nevű fiát combján oly súlyosan érte a golyó, hogy felgyógyulásukhoz több beti gondos ápolás szükséges. Az első segélyt dr. Tóth József kézdivásárhelyi orvos nyújtotta és megnyugtatta úgy a gondatlan apát, mint a sebesülteket, hogy aggodalomra ok nincsen, az ejtett sebek nem életveszélyesek.

— **„Kalvin szövetség”** néven új országos egyesület alakításán fáradoznak a ref. egyház vezető emberei, hogy az egyház híveit társadalmi úton is tömörítsék s a társadalmi bajok orvoslására vallásos szellemben törekedjenek. A mozgalom a ref. egyetemes zsinat legutóbbi ülésén alkalmával indult meg és az egyház körében mindenütt szíves rokon szenvre talált. A ref. egyház is fokozottabb mértékben kívánja ugyanis kivenni a maga részét a reá háruló nagy szociális munka és feladat elvégzéséből s a végből szervezi az országos Kalvin-szövetséget.

A szövetség céljait a ref. egyház híveinek társadalmi tömörítése keretében a szociális kérdésekkel való foglalkozást és ezeknek vallásos szellemben való megoldását, valamint a szociális bajok orvoslását tűzi ki. Célja elérését felhalasításokkal, szociális kurzusokkal, szövetségi lappal s egyéb kiadványokkal kívánja szolgálni. Vidéken községi és kerületi szövetséget fog alakítani az intenzívebb munka megvalósítása végett. Figyelemmel fogja kísérni a társadalom legszélesebb rétegeinek életnyilvánulásait s minden rendelkezésére álló eszközzel törekedni fog a beteges társadalmi tünetek orvoslására. Így különös figyelmet fog szentelni a munká-

sok ügyének s gondoskodása tárgyát fogja képezni az ijesztő módon terjedő kivándorlás kérdésével való foglalkozás is. Mindezt hazafias és liberális szellemben öhajítja megvalósítani idővel a humánus intézményeknek egész sorát akarja megvalósítani, a melyek hivatva lesznek az elhagyott gyermekek, nők, munkások, cselédek stb. védelmére. A szép célokat kitűző egyesülés folyó hó 27-én, a ref. főgimnázium dísztermében (IX. Lónyay-utca 4/c II. emelet) volt, ahol megvitatták az alapszabályokat s a tisztikar megválasztása után nyomban megkezdte működését.

— **Különleges színház.** Tegnap, szombaton este 8 órakor kezdődőleg tartotta meg első előadását Kézdivásárhelyen a Vigadó dísztermében Benkő M. tanár különleges színház, melynek műsora a következő volt: I. rész: Aga a magnetizált hölgy fellépte. A közönség előtt szabadon a levegőben emelkedik. II. rész: Sznistsák Gy. világhírű hegedűművész (ugynevezett II-ik Kubo'ik) fellépte. 8 éves korában Ő Felsége a király előtt játszott III. rész: A szünetek alatt be volt mutatva: Kinematograf (Bioscop) élő képek élet nagyságban. 1. Port-Arthur ostroma (aktuális). 2. Dindimnet Tokióban (aktuális). 3. Tűz. 4. Pillangó (esodás). 5. A portás (humoros). 6. Jón az asszony (nevetés). 7. Vasúti tájkép. 8. Vonatösszeütközés (idegfeszítő). 9. Egy ur az ebédnél (humoros). 10. Kávés asszonyok (humoros). 11. A birkozók. 12. Illuzió (látvány). 13. Vonat megérkezése. 14. Bohóe borbély (misztikus). 15. Tűzoltók kivonulása. IV. rész. Opera jelenetek, opera és operettek ének-előadással. Pierre M. operatőre személyes fellépésével. Ének alatt operai színpadi jelenetek és diszettek a párisi nagy opera eredeti felvételei után voltak vetített állóképekben bemutatva Részletek Verdi, Trobadour, Mascagni, Cavaleria, Rusticana, Gounod, Faust, Halevy, Zsidónő operákból. a) Mascagni: Paraszti becsület. Templom-téri jelenet. b) Halevy: Zsidónőből Eliazar, énekelte Pierre ur. V. rész befejezésül: Villamos szerpentin-tánc, változó színsugarakban. Előadta Fuller R. k. a. A szép számban jelen volt közönség figyelmét az érdekesnél érdekesebb mutatványok mindvégig lekötötték. Különösen szép volt a Fuller Róza k. a. szerpentin-tánc, melyet zajosan megtapsoltak. A szerpentin-táncok kiváló érdekességet az a műszem köleszönött, melyet Fuller R. művésznő a rá több oldalról vetített ragyogó fény ellen használt. Valóban kedves estét szerzett közönségünknek Benkő M. tanár különleges színháza, mely előadását ma vasárnap újból megismétli egészen új változatos műsorról. Helyárak: Páholy 4 kor. Tánálásszék 1 kor. 20 fillér. Körzék 1 korona. Állóhely 60 fillér. Diákjegy 40 fillér. Karzati ülőhely 60 f. Karzati állóhely 40 fillér. Jegyek előre válthatók Ifj. Jancsó Mózes könyvkereskedésében. Kezdeté este 8 órakor. Ajánljuk a közönség becses figyelmébe.

— **A sajtó köréből.** Lenkei Zsigmond, a Budapesti Hirlapnak 10 éven át volt főtisztviselője, a Magyar Újságkiadók Országos Szövetségének jegyzője s az Újságkiadók Lapjának szerkesztője az Általános Tudósító kebelében megalakult Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályának igazgatójává nevezetett ki.

— **Smidt fia,** hangszergyáros április hó közepén városunkba érkezik, mindennemű zongora javításokat és hangolásokat fog eszközölni; miután alapos szakavatott munkáért teljes jótállást vállal el. Ajánlja a zongora tulajdonosok szíves figyelmébe. (1—3.)

— **Felvétel a fumei haditengerészeti akadémiába.** A következő felhívást vettük: A fumei cs. és kir. haditengerészeti akadémiába való felvétel tárgyában kibocsátott pályázati hirdetmény, ezen rendőrkapitányságnál a hivatalos órák alatt az érdekeltek által bármikor megtekinthető és tanulmányozható. Mina Kálmán, r. kapitány.

— **Az orv-vadászat ellen.** A vármegye területén rendkívüli módon elharapodott orv-vadászat meggátolása érdekében a m. kir. Belügyminiszter Ő méltósága 24052/1906. III. c. számú rendeletével az 1883. évi XX. t. c. 38. §. alapján elrendelte, hogy Háromszék vármegye területén a vadak eladása, szállítás vagy vásárlása csakis a vad jogos szerzését bizonyító igazolványok előmutatása mellett történhetik. Miről a város közönsége mihez tartás végett ezennel értesítették. Kézdivásárhely, 1906. március hó 30-án. Mina Kálmán rendőrkapitány.

don elítéltek névsorát s egyéb adatokat. Megilletődtem a sysiphusi munka láttára. Azonnal észrevettem hogy bázagos a munka, de állítottam, hogy az összefoglaltak is, mekkora szívós kitartással, türelemmel voltak összegyűjthetők. Kiadtam tehát a „Lapok” okt. 1. számában.

Együttal e nagy férfi munkatársul szegődtem azonnal. Szó nélkül leutaztam október 5-én Aradra. Ott összedtem a kiegészítésre szolgáló egykori írásokat s leküldöttem a kiváló főpapnak. A „Lapok” decemberi füzetében már bővitve jelent meg a két nagy ívre terjedő munka.

Más „államban” a történetet kiegészítő ilyen munka általános feltűnést kelt. Magyar „ország”-on az akkor életben volt elítélteken és egy pár szakemberen kívül e munkát nem vette észre jóformán senki. De az osztrák észre vette ezt is és a Vasvári emlékével való foglalkozást is. Igyekezett is már 1892. október 12-től 1897. ápril 7-ig megmutatni, hogy ki itt az ur?

Szentkatolnai Bakk Endre e munkán kívül az Erdélyben elítéltek és kivégzett vértanúk emlékeit is összegyűjtötte. Részletes lajstroma volt a vizaknai csatában elesettek neveiről is kéziratban. Ezeket, egyéb 48—49-es emlékeivel, a midőn 1899-beli ünnepély alkalmával nála voltam, kijelentette, hogy muzeumunknak rendeli átszolgáltatni.

A magyar közművelődés is egyik kiváló oszlopát vesztette a derék főpapban. Vizaknán iskolákat létesített, azok fejlődéséről gondoskodott. Egyik ő alapította leányiskolát, mint mondát, sokáig a sajátjából látta el a szükségességekkel s tartotta feon.

Háztartását végtelen egyszerűre szorította össze, hogy annál többet juttasson egyházi és kulturális célra. A nagyobb munkakörbe illő férfi panasz nélkül tűrte azt a helyzetet, melynél jóval nagyobbra

volt hivatva. Érdemesen jellemzi az ő szerénységét az alábbi történetben való szereplése.

Lőnhart püspök halála után gyűlése volt a kath. egyháznak. Találko om az után már néhai Kovács Gyárfás désaknai plébános jeles egyházi íróval.

— Miért vagy szomorú Gyárfás?

— Miattatok kesereg a lelkem, újságírók.

— Hogyan?

Az elhalt püspök sok tehetségtelen egyént elősegített kényelmes állásokba s az egyház és kultura hivatott szolgáit nem segítette, hogy törekvéseiket érvényesíthessék.

— Mit kívánsz tehát? . . .

— Semmit. Ugysem adok ki egy betűt sem, mely az igazat megmondaná s az új püspököt helyesen irányítaná. Féltek mindannyian s az igazságot kerültek.

— Leírtad ezeket az igazságokat?

— Nem írtam, ok nélkül is írnam le, nem adnátok ki.

— Tévedésben vagy Gyárfás. Gyere hozzám. Bevonulsz a belső szobába. Zárt ajtó mellett megírod, a mi szívedon fekszik. Én leíratom, hogy még a szedők se tudják, hogy téled eredt. Holnap megjelenik.

Kovács arca felderült. A másnap megjelent cikk n gy szenzációt keltett. Keresték, kutatták a szerzőt. Nem tudta senki. Kérdezte tőlem is Bíró Béla, Pál István s mások. Én hallgattam, a míg csak Kovács élt, mint napamuki Sz. János. Jöttek a nyilatkozatok. Legszebb volt ezek között a Sz. Bakk Endré-é. Szerényen kijelentette, hogy őt soha sem mellőzték.

Ugyen volt ez az igazi lelkipásztor.

Emléke legyen áldott.

Szemlélő.

Hirdetések.

NŐI ÉS LEÁNKA FELÖLTŐ ÁRUHÁZ!

Uj-üzlet megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására adni, hogy a helybeli piacon a városi „Vigadó” helyiségében a mai kornak megfelelő

női és leánka felöltő-áruházat

nyitottam. — Midőn e körülményt a nagyérdemű közönség b. tudomására kívánom hozni, nem mulasztatom el megemlíteni, hogy áruimat Budapest főváros legelső nagy kereskedőinél szereztem be.

Áruim izlések, olcsók és jó minőségűek. Főlegem leendő, hogy a nagyérdemű közönséget meggyőzzem arról, miszerint nem lesz kénytelen más városokban, vagy országos vásárokon ezen cikket beszerezni, miután üzletemben mindig a legszebb újdonságok, szolid kiszolgálás mellett a legjutányosabb árban találhatók.

A nagyérdemű közönség b. partfogását kérve,
Kézdivásárhely, 1906. március hó.

Kiváló tisztelettel:

RÉZER GYULA.

(38. 1—3.)

NŐI COSTÜMÖK ÉS ALJAK!

ÚJDONSÁGOK NAGYRAKTÁRA!

DUS VÁLASZTEK LEÁNKA KABÁTOKBAN!

FIGYELEM!

Megbízható legjobb minőségű birneves
Valódi szepességi

lennvaszon és
damasztáru

minden nagyobb üzletben kapható.

A késmárki gyár
bejegyzett védjegye

Késmárki
gyártmány
csak az

melyeken
védjegy-
gyel van
ellátva.

HAZAI IPAR!

(32. 2—10.)

BOR magyar ádi saját termésem.

Ó-bor litere 42 fl. Uj-bor litere 38 fl.

A szállítást 50 litertől felfelé, az újszentannai állomásra szállítva utánvétellel eszközölöm.

Hordókat franco vissza.

A boraim tisztaságát szavatolok.

Vendéglősöknek olcsóbb ár

Tisztelettel

ifj. Adelman Ferenc

szőlőbirtokos, Új-Szent-Anna.

(36. 1—4.)

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körút 63.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-
rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók,
boronák,

sortvetőgépek, Planet jr. kapálók,

szecskavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók,
őrlemalmok, egytemes acél-ekék, 2- és 3-vasú
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

(22. 3—18.)

Masamod üzlet át- helyezés!

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgy közönséget,

hogy MASAMOD ÜZLETEMET az

őzv. Szabó Albertné féle emeleti helyiségből a
Jancsó Samuel mészáros földi birtokhelyiségébe
helyeztem át.

Midőn ezt a n. é. hölgy közönség nagybecsű tudomá-
sára hozom, tudatom, hogy a legújabb tavaszi szezon kalapdi-
vatnok tanulmányozása céljából Budapesten és Brassóban
voltam s a szükséges ismereteket teljesen elsajátítva, azon
helyzetben vagyok, hogy még a legkényesebb igényeket is
a legmegelégedésre múltóbban szolgálhatom ki.

Új kész kalapok vannak Budapestről és Bécsből.

Régi kalapok átalakítását nagyon jutányosan, esimes ki-
vitelben eszközölöm, azonban — mivel az átalakítás nagyon
munkás — kérem a megrendelést mielőbb eszközölni, hogy
azokat a kellő időre elkészíthessem

Tanítványok felvételnek

A n. é. hölgy közönség b. partfogását tisztelettel kéri
Czirner Istvánné.

(35. 2—2)

BUTOR

anyakönyvi hivatalok berendezésére, valamint köz-
ségi előljáróságok részére ugy készpénzért, mint
részletfizetésre kapható

butorraktáromban

Kézdivásárhelyt,

hol állandóan raktáron van: szalon-, ebédlő- és
hálószoba berendezés, ruha- és éjszakai szekrény, szalon-
és ebédlő-asztal, ágy, mosdó és éjjeli szekrény,
továbbá: magas, félmagas, háttas és heverő divány,
garnitúra, matracz, fali és toalett tükör, nád- és
préselt ületű hajlitott szék, ablak carnis, stb. me-
lyeket a jelenleg újonnan berendezett ASZTALOS
MŰHELYEMBEN kitűnő száraz anyagból saját
felügyeletem alatt készíttetek s olcsó árak mellett
bocsátok szíves rendelkezésre.

Tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

HIRDETÉSEK

olc ó áron felvétetnek e lap kiadó-
hivatalában.

Nyomatott Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában Kézdivásárhelyt.